

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisnäisten ja sen kannattajien ilmestys Astoriassa, Ore., joka tilailee The Western Workmen's Publishing Society'n kustantamana.

Tilaukshinnat Yhdys-alkoihin
1 vuosikerta... \$1.50 Puoli vuotta... 90c
Canadaan ja Suomeen
1 vuosikerta... \$1.75 Puoli vuotta... \$1.05

TOVERITAR

Box 99 Astoria, Ore.
Entered as second-class matter July 18th 1911, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3rd, 1879.

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE)
SUBSCRIPTION RATES
IN THE UNITED STATES:

One year \$1.50 — 6 months 90c
IN CANADA:
One year \$1.75 — 6 months \$1.05

Toimitus:

HELMI MATTSON

Box 99, Astoria, Ore.

TOVERITTAREN TILAAJAMAARA OSOTTAA:

Uusia 204
Uudistuksia 80
Punaisen Armeijan jäsenillä 14
Katkenneita 116

RYHDYTKÖ SINÄ PUNAISEEN ARMEIJAAAN?

Niin, nyt se on jo alulla, ensimmäiset Punaisen armeijan jäsenet viime viikolla lähettivät tilauksensa tänne Toverittaren konitorin, ja nyt viikon kuluessa on tullut uusia. Kun vaan naiset hiukan lämpenevät tämän asian hyväksi, niin silloin pian saamme sanoa Toverittareesta: **Enin levinyntä suomalainen sanomalehti Amerikassa.** Älkää nyt vaan liikoja "kuhnaikko" tässä asiassa, vaan ripeästi toimeen hankkimaan yksi uusi tilaaja Toverittarelle ennen Joulukuun alkua. Tämän kun tekee jokuakin Toverittaren tilaaja, niin voimme sanoa koomeasti kaikille toisille sanomalehdille, "Väkevä virta omalla voimallaan kulkee läpi meren". Tämänlainen komelleminen johtuu etupäässä siitä.

PIENTÄ PAKINAA AJANKULUKSI

920! Katsokaahan! Alnoastaan 920 puuttuu, kun ollaan kymmenessä tuhannessa, hundaadhin, kun viimeisen Toverittaren kulkussa näin numerot 9080.

Kyllä se nyt on varma asia, että vihdoinkin pääsemme siihen päämäärään, josta on ollut niin kauan puhetta. Me emme nyt enää mitenkään voi jättää ponnisteluja kesken, kun päämäärä on noin lähellä. Vai mitä ajattelette?

Tässä näin syksyn tullen tulee ajatelleeksi yhtä ja toista ja nähneeksi yhtä ja toista. Toisinaan joutuu synkkämieliseksi ja epätoivoiseksi, toisinaan taas näyttää taivas hyvinkin kirkkaalta ja lupaavalta.

Välillä tulee eteen kysymys: Mitä me naiset oikeastaan olemme?

Mistä johtuu, että vielä tänä aikana suurella naisjoukolla on niin vähän todellista harrastusta työväen sivistys- ja valistuspyrintöihin.

Möyntää täytyy, että työläisnaisista suuri joukko on sellaisissa olosuhteissa, niin kovassa puristuksessa, että ei mitenkään voi uhrata aikaansa muuhun, kun työhön elämän välttämättömien tarpeiden hankkimiseksi. Mutta on osa naisia, joilla on paljon aikaa, voimaa sanoa, että on "kaikeista aikaa" ja heidän eivät soita niin suurta innostusta luokkamme sivistysharrastuksiin, kun pitäisi. Tiedän kyllä paljon naisia, jotka vuodesta vuoteen yhtä innostuneesti

kun kaikki toiset suomalaiset työväenlehdet tässä maassa suurella vaitiololla sivuuttivat kahden kuukauden Toverittaren levityksen tänä syksynä. Nyt kun kaikki **Erämaassa** ja **Maailmalla** ovat tyyten loppuneet, niin on turhaa kysellä kirjaa Toverittaren tilauksesta, sen sijaan merkitsemme jokaiset, joka lähettää uuden vuosikerran tilauksen suoraan Toverittaren konitorin ja liittää täyden tilausmaksun, niin tilauksen lähettäjän merkitsemme **Punaisen armeijan** jäseneksi. Armeijan uusien jäsenien lukumäärä julaistaan joka viikko Toverittareessa. Levitysosasto.

Miksi he osottavat kaiken työläisten syyksi

Olkoona asia mikä tahansa, jolla vain näyttää olevan hiukankin mahdollisuutta tehdä propagandaa järjestyneitä työläisiä vastaan, niin silloin ovat porvarilliset sanomalehdet ja virkakunta huutamassa: työläiset sen tekivät, radikaaliset työläiset. Niinpä taas nytkin on New Yorkin Wall kadulla tapahtunut räjähdys saanut porvarilliset sanomalehdet huutamaan kuin yhdestä suusta: radikaaliset työläiset sen tekivät!

Kuitenkaan ei ole ilmennyt mikäänlaisia päteviä todistuksia siitä, että radikaaliset työläiset olisivat missään muodossa olleet tuon tuhoantuottavan tapaturman aiheuttajina. Päinvastoin kertovat uutiset, että juuri vähää ennen räjähdystä nähtiin Wall kadulla kuormavaunu, mikä kuljetti räjähdysainetta jonnekin työmaalle kalvaustöitä varten.

Mutta se ei sovellu viranomaisten tarkoituksiin, että joku räjähdysainetta kuljettava kuormavaunu olisi tapaturmaisesti räjähtänyt. Ei! Tuon räjähdysksen syy olisi saatava, keinolla millä tahansa, järjestyneitten työläisten syyksi. Että viranomaiset teollisuuskapitalistien uskollisina palvelijoina voisivat sen nojalla alkaa julkisen valnon ja vangitsemislahdin järjestyneitä työläisiä ja erittäinkin

n. s. työläisten johtajia kohtaan. Juuri järjestyneitten työläisten johtajien viranomaiset katkerimman valnonsa kohdistavat.

Tuoreena esimerkkinä meillä on Tom Mooney'n juttu. Hän viruu parhaillaan vankilassa elinkautiseen vankeuteen tuomittuna San Franciscossa, Cal., varustelupäivän paraadin yhteydessä tapahtuneen samansuuntaisen epämiääräisen pommiräjähdyksen vuoksi. Oikeus tutkinnossa ei voitu pätevästi todistaa, että hän — Mooney — olisi syyllinen sen murhan ja ihmishenkien hukkaa tuottavan pommin heittämiseen. Mutta siitä huolimatta kaikellaisten ostettujen todistusten perusteella tuomittiin Mooney kuolemaan; ja jo kolme kertaa eristettiin kuoleman kammioon, ja tehtiin kaikki viralliset valmistukset hänen teloituttamistaan varten. Jos eivät järjestyneet työläiset olisi niin voimakkaasti protesteeranneet, vahtien Mooneylle vapautta, eivät viranomaiset olisi muuttaneet Mooney'n kuolemantuomiota elinkautiseksi vankeudeksi. He olisivat oikeusmurhan avulla lopettaneet vihatun työväen järjestäjän elämän.

Tämä Mooney-juttu ei ole ainoa laatuana Amerikan luokkataistelujen historialla. Siellä on tavattavissa useampia samansuuntaisia juttuja. Ehkä mustin ja kaamein on Haymarket torin murhenäytelmä Chicagossa toukok. 9 p. 1886. Haymarketin pommiräjähdyksen asetettiin myöskin työläisten syyksi. Useita vangittiin osallisuudesta pommiräjähdykseen, kahdeksan vangituista asetettiin syytöseen ja vihdoin pitkän taistelun perästä seitsemän heistä tuomittiin kuolemaan, järjestyneitten työläisten vapauttoimenpiteistä huolimatta.

Heistä sitten marrask. 11 p. 1887 neljä hirtettiin, kaksi päivää ennen tuon kaamean joukkomurhan täyttämönpäivän. Kahden kuolemaan tuomittu tuomio muutettiin elinkautiseksi vankeudeksi. Yksi tuomitusta Louis Lingg lopetti itse elämänsä asettamalla pienen pommin suuhunsa. Sittemmin 1893 silloinen Illinoisin kuvernööri John P. Algeld, armahti

täydellisesti vankeusrangaistukseen tuomitut.

Armahduksen syytä selittää kuvernööri seuraavalla lausunnolla:

"Jatun lautakunta oli kokoonpanut puolueellista henkilöistä. Tuomarit olivat puolueelliset, todistukset olivat joutekaituja. Syytös teoria, jonka mukaan syytetyt olivat sanomalehtikirjoittajillaan ja puhella aiheuttaneet pommiräjähdyksen, oli kerrassaan mahdoton, koska ei voitu todistaa kukaan heitti pommin." Tuosta kuvernöörin lausunnosta, millä hän menetteli, on perusteella käy täydellisesti ilmi, että oikeuden tutkinnossa ei voitu todistaa, kuka heitti sen pommin Haymarket torilla poliisi joukkueen keskelle, jonka vaikutuksesta 66 poliisia kaatui ja joista seitsemän kuoli heti ja kahdeksas pian sen räjähdysen jälkeen. Kuitenkin Chicagon viranomaiset tekaistujen todistusten perusteella tuomitsivat seitsemän miestä kuolemaan "pommin heittämistä."

Ainoa rikos, mihin nuo seitsemän kuolemaan tuomittu voitiin todistaa syyllisiksi oli se, että he olivat puhelleen ja sanomalehtikirjoittajillaan kehottaneet teollisuuskapitalistien palkkoja järjestymisen avulla vaatimaan itselleen inhimillisiä elämän mahdollisuuksia.

Se, että ihminen ihanteelleen ja periaatteelleen uskollisena nousee taisteluun työnriistoa vastaan, kehottamaan ja kurjuutta kärsivää työväen luokkaa vaatimaan niitä oikeuksia, jotka työväenluokalle kulken rikkaudesta luojina oikeuden mukaan kuluvat, tämän kurjan työnriistolle perustuva yhteiskuntajärjestelmän ja liitesä kuolemaan rangaistava rikos.

Sitävastoin teollisuuskapitalistit, vaikka kuinka korkeassa voitonhimoissa saati suoranaisesti huolimattomuudessa aiheuttavat, vaikka kuinka kaameita ihmishenkien murhia, niin ovat viranomaisten mielestä auttomattomia tapaturmia.

Niinpä esimerkiksi se kaamea virinen tragedia, mikä tapahtui 25. Maalisk. 1911 New Yorkissa Triangel-yhtiön pukutehtaassa, johon sataneljäkymmentäviisi sai surmansa tul

alnoastaan asunnon ja työpalkan välistä kulkemista ja "kotona" työskenteleville ainoista yksitoikkoista kolutusta. Tuntuu niin lohduttomalta ajatella, että ihmiselämä on niin perin köyhää. Niin se joskus saattaa tuntua. Mutta... kun me teemme työväenasian ja luokkamme kysymykset eläväksi ja välttämättömiksi itsellemme, syvennymme niihin kokonaan, niin se tyhjyys katoaa. Meikin tunnemme olevamme välttämätön osa työväen suuressa taistelussa. Meidän ihanteenamme silti ei tarvitse olla mikään housuhame sankari, vaan todellinen ihminen, joka on yhteiskunnallinen olento ja samalla valistunut ja kehittyneet kasvattaja, todellinen nainen — äiti.

Me työläisnaiset suureksi osaksi olemme saaneet puutteellisen kasvatuksen ja siitä seikasta saamme paljon kärsiä. Emme siitä voi moittia vanhempamme, jos he eivät olekaan voineet meille parempaa antaa, mutta se juuri edellyttää, että meidän tulisi jokaisen tuntee kasvatuksen tarve. Alnoastaan **itseopiskelun** kautta meillä on tilaisuus korvata puutteellista kehitystämme. Meillä on hyvä tilaisuus kirjallisuuden avulla tutustua niihin aloihin, joihin emme nuoruudessaamme olleet tilaisuudessa kouluopetuksen kautta syventymään.

Meillä on vähän väliä kirjoituksia lehdistämme siitä millä kuumeisella innolla Europan naiset työskentelevät. Suomen työläisnaisista voimme ottaa esimerkkiä. Lukekaa tarkoin kirjoitukset missä puhutaan nykyisen Venäjän naisesta. Sitten me voimme verrata itseämme: olemmeko edellä vai jälässä heistä?

Olemmeko me, Amerikan suomalaiset työläisnaiset, tehneet kaiken voitavamme kapitalismin nujertamiseksi? **Itseopiskelu** on tarpeellista, se on välttämätöntä, mutta se on myöskin vaivaloista ja sitkeyttä vaativaa työtä.

Keskustelu toisen kanssa selvittää paljon sellaisia kysymyksiä, joita emme omassa alvoissamme voi vallakaan selville saada. Näinollen on yhteistyö opintoharrastuksissa suuresta arvosta. Kun naisten kesken otettaisiin yleiseksi tavaksi yhteinen oppinollinen keskustelu, jäisi pois paljon sellaista, jota me itsessämme saamme hävetä.

No, niin. Luentokurssit taas lähestyvät. Niiden naisten, joilla suinkin on tilaisuutta, pitäisi siellä edustaa naissukupuolta läsnäolollaan. Silloin kun opinahjot ovat avoinna edessämme, ei meidän pidä niitä sivuuttaa, ei ainakaan jonkun pikkuseikan vuoksi. Katsokaa tarkkaan ne tiedotukset, joita annetaan jokaisessa puoluelehdestämme talvella pidettävistä kursseista. Hankkila näitä kirjoja, joita luontokursseilla tarvitaan ja opiskelkaa jo etukäteen. Siten jää kursseilla annettu oppi pysyväksi tietoisuudeksi.

— — —
Älköön vain kukaan nainen, joka on äänestyskelppoinen, laiminlyökä äänestystä. Jokaisen työläisnaisen velvollisuus on äänestää sosialistipuolueen ehdokkaita.
Debs vankilasta päivänvaloon! Se olkoon tunnussanamme.
Toverillisesti — Teidän "Evatar".